

درسی شانزدهم

پرواز قطره‌ها

کلمات هم معنی

وسط: میان

ناگهان: بی خبر، یک دفعه

کوچولو:

این قدر:

فایده:

سلطان:

نجات:

دوباره:

فریاد:

مثل:

نیاز:

اطراف:

طلایی:

پراکنده:

حالا:

سیراب:

کلمات هم معنی

وسط: میان

ناگهان: بی خبر، یک دفعه

کوچولو: کوچک

این قدر: این اندازه

فایده: مفید

سلطان: پادشاه

نجات: رهایی

دوباره: بار دیگر

فریاد: داد

مثل: مانند

نیاز: احتیاج

اطراف: دور و بر

طلایی: زرد

پراکنده: پخش

حالا: اکنون

سیراب: پر آب

کلمات مخالف

گرما ≠

سرد ≠

شدید ≠

تشنه ≠

كلمات مخالف

..... گرما ≠ سرما

..... سرد ≠ گرم

..... شدید ≠ خفیف

..... تشنه ≠ سیراب

یک روز درنا و برنا به پارک نزدیک خانه‌شان رفته بودند که دیدند یک پسر بچه شیر آب مخصوص خوردن را باز گذاشته و آب بی‌هوده هدر می‌رفت. آن‌ها خیلی ناراحت شدند و تصمیم گرفتند که داستان تشکیل قطره‌های آب را برای آن پسرک توضیح دهند. داستان از این قرار بود که:

خورشید از بالای دریای آبی به قطره‌ها نگاه می‌کرد. بعد گرما و نور خود را روی قطره‌های آب پاشید. آن‌ها کم‌کم گرم شدند بعد هم آرام آرام بخار شدند و بالا رفتند و به شکل یک تکه ابر کوچک و قشنگ درآمدند.

باد ابرها را به این طرف و آن طرف برد. چون آن‌جا خیلی سرد بود، باران شدند و بر روی دریا، صحرا، کوه، جنگل باریدند و بعضی‌ها هم همراه رودها به دریا رفتند.

در پایان تصمیم گرفتند در مصرف آب صرفه‌جویی کرده و اسراف نکنند زیرا همه‌ی گیاهان، جانوران و انسان‌ها برای زنده ماندن به آب نیاز دارند.

گسترش واژگان با «نا» و معنی آن

اگر به ابتدای بعضی واژه‌ها، «نا» اضافه کنیم یک کلمه‌ی جدید به دست می‌آید که معنی نداشته‌ن یا نبودن را به آن کلمه می‌دهد.

★ نا + درست ← نادرست، یعنی چیزی که درست نیست.

★ نا + مرتب ← نامرتب، یعنی چیزی یا کسی که مرتب نیست.

★ کسی که نمی‌بیند، نابینا است.

★ کسی که نمی‌شنود، ناشنوا است.

حالت‌های مختلف انجام کار

در بعضی از جمله‌ها برای اینکه بخواهیم حالتی را با تأکید بیان کنیم بعضی از کلمات را تکرار می‌کنیم. مثال:

چقدر تندتند غذا می‌خوری؟

تو چرا یواش‌یواش راه می‌روی؟

حالت غذا خوردن، تندتند است و حالت راه رفتن، یواش‌یواش است.

حالا چند حالت دیگر را می‌نویسیم:

آرام آرام

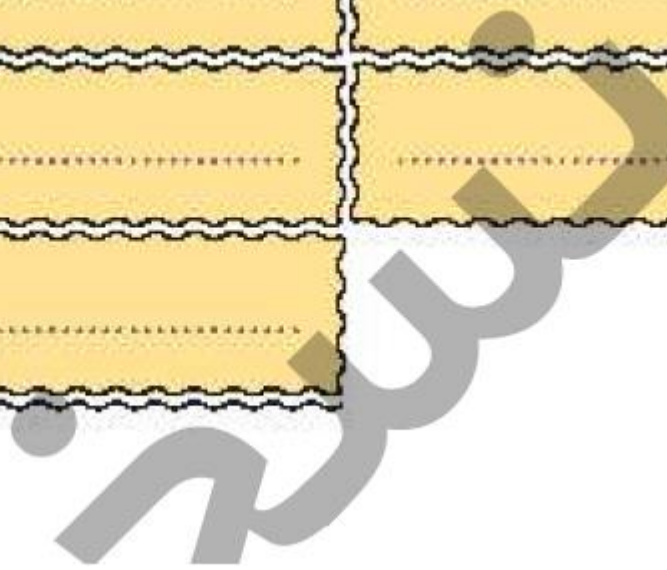
قطره قطره

نفس نفس

الف: عزیزم متن درس را بخوان و با توجه به نشانه‌ها در قطره‌ها بران کلمات درای این نشانه‌ها را پیدا کن و بنویس.

.....
.....
.....
			

الف: عزیزم متن درس را بخوان و با توجه به نشانه‌ها در قطره‌ها بران کلمات درای این نشانه‌ها را پیدا کن و بنویس.

خورشید	طرف	ناراحت	قطره	جنگل
موج	طلایی	حالا	قشنگ	آنجا
دوباره	قطره	خوش حال	قدر	
		صحرا		

ب: با توجه به متن درس جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کن.

خورشید آسمان بود و از بالا به آبی نگاه می کرد آب دریا زد و قطره های
آب به پراکنده شدند. خورشید قطره های آبی را دید که خیلی است. از او پرسید چرا این
..... ناراحتی؟ قطره گفت دلم می خواهد مثل چند روز پیش به شکل دربیایم.
یک روز با دوستانمان بازی می کردیم ناگهان باد وزید. باد ما را به این و آن
..... برد.

ب: با توجه به متن درس جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کن.

خورشید... **وسط** آسمان بود و از بالا به **دریای** آبی نگاه می کرد **ناگهان** آب دریا **موجی** زد و قطره های آب به **اطراف** پراکنده شدند. خورشید قطره های آبی را دید که خیلی **ناراحت** است. از او پرسید چرا این **قدر**... ناراحتی؟ قطره گفت دلم می خواهد مثل چند روز پیش به شکل **ابر**... دربیایم.

یک روز **داشتیم** با دوستانمان بازی می کردیم ناگهان باد **تندی** وزید. باد ما را به این **طرف**... و آن **طرف**... برد.

جمله‌ها و کلمه‌های مربوط را به هم وصل کن. (یک گزینه اضافی است.)

۱

کسی که راضی نیست.

کسی که سلیقه ندارد.

کسی که به دیگران کمک می‌کند.

کاری که تمام نشده باشد.

مددکار

ناراضی

ناقص

ناتمام

بی سلیقه

جمله‌ها و کلمه‌های مربوط را به هم وصل کن. (یک گزینه اضافی است.)

۲ درستى و نادرستى جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستى، درست آنها را بنویس.

الف: خورشید قطره‌ی آبی را دید که خیلی خوشحال بود.

ب: قطره‌ها همه روی صحرا باریدند.

پ: قطره‌های آب به این طرف و آن طرف می‌رفتند.

ت: ابر کوچولو صورت خورشید را بوسید.

۲ درستى و نادرستى جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستى، درست آنها را بنویس.

الف: خورشید قطره‌ی آبی را دید که خیلی خوشحال بود.   ناراحت

ب: ~~قطره‌ها همه روی صحرا باریدند.~~   بعضی از قطره‌ها

پ: قطره‌های آب به این طرف و آن طرف می‌رفتند.

ت: ابر کوچولو صورت خورشید را بوسید.

با کلمه‌های زیر، جمله‌ها را کامل کن.

قطره قطره، آرام آرام، دسته دسته، تند تند، آهسته آهسته

الف: کبوترها به طرف زینب می آمدند.

ب: نباید غذا بخوریم.

پ: کوه نورد از کوه بالا رفت.

ت: آب دریاها بخار می شود.

ث: جمع گردد وانگهی دریا شود.

با کلمه‌های زیر، جمله‌ها را کامل کن.

قطره قطره، آرام آرام، دسته دسته، تند تند، آهسته آهسته

الف: کبوترها **دسته دسته** به طرف زینب می آمدند.

ب: نباید **تند تند** غذا بخوریم.

پ: کوه نور **آهسته آهسته** از کوه بالا رفت.

ت: آب دریاها **آرام آرام** بخار می شود.

ث: **قطره قطره** جمع گردد وانگهی دریا شود.

۴

با استفاده از کلمه‌های داده شده مخالف هر واژه را بنویس. (دو گزینه اضافی است.)

گرسنه، آرام آرام، نزدیک، تشنه، دیر، بالا

..... دور \neq

..... سیراب \neq

..... تندتند \neq

..... پایین \neq

۵ خورشید چه فایده‌هایی دارد؟

۴

با استفاده از کلمه‌های داده شده مخالف هر واژه را بنویس. (دو گزینه اضافی است.)

گرسنه، آرام آرام، نزدیک، تشنه، دیر، بالا

سیراب \neq تشنه.....

پایین \neq بالا.....

دور \neq نزدیک.....

تند تند \neq آرام آرام.....

خورشید چه فایده‌هایی دارد؟

۵

۴

با استفاده از کلمه‌های داده شده مخالف هر واژه را بنویس. (دو گزینه اضافی است.)

گرسنه، آرام آرام، نزدیک، تشنه، دیر، بالا

سیراب \neq تشنه.....

پایین \neq بالا.....

دور \neq نزدیک.....

تند تند \neq آرام آرام.....

۵

خورشید چه فایده‌هایی دارد؟

رشد گیاهان

گرم شدن کره زمین

روشن شدن کره زمین

با توجه به کلمات موجود در جدول، سوالات مناسب طرح کن و بنویس.

	چ	و	م		۱
ب	ا	ر	ی	س	۲
ن	ا	م	س	ا	۳
س	گا	ن	چ		۴

(۱)

(۲)

(۳)

(۴)

با توجه به کلمات موجود در جدول، سوالات مناسب طرح کن و بنویس.

	چ	و	م		۱
ب	ا	ر	ی	س	۲
ن	ا	م	س	ا	۳
ل	گ	ن	چ		۴

(۱) دریا به ساحل می آید.

(۲) پر از آب.

(۳) ستاره ها در هستند.

(۴) پر از درخت و گل است.

تو اگر قطره بودی، دوست داشتنی به چه جاهایی بیماری؟

A large rectangular area with a light pink background and a black border, containing four horizontal dashed lines for writing.

از زبان قطره، یک پیام درباره‌ی «درست مصرف کردن آب» بنویس.

سینه

مبارک

یک ضرب‌المثل بنویس که در آن کلمه‌ی «آب» وجود داشته باشد.

ضرب‌المثل

درباره‌ی معنی آن تحقیق کن و در جای خالی بنویس.

یک ضرب‌المثل بنویس که در آن کلمه‌ی «آب» وجود داشته باشد.

ضرب‌المثل

آب از آب تکان نمی خورد.

درباره‌ی معنی آن تحقیق کن و در جای خالی بنویس.

اتفاقی نمی افتد و همه چیز به خوبی پیش می رود.

با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی صحیح را انتخاب کن.

الف: کدام گزینه با بقیه فرق دارد؟

(۱) ناراحت

(۲) نادرست

(۳) نام

(۴) ناتوان

ب: در حکایت «شیر و موش»، شیر چرا پشیمان شد؟

(۱) چون سلطان جنگل بود.

(۲) چون موش را دست کم گرفته بود.

(۳) چون شکارچی‌ها را دست کم گرفته بود.

(۴) چون به دام شکارچی‌ها افتاده بود.

با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی صحیح را انتخاب کن.

الف: کدام گزینه با بقیه فرق دارد؟

(۱) ناراحت

(۲) نادرست

(۳) نام

(۴) ناتوان

ب: در حکایت «شیر و موش»، شیر چرا پشیمان شد؟

(۱) چون سلطان جنگل بود.

(۲) چون موش را دست کم گرفته بود.

(۳) چون شکارچی‌ها را دست کم گرفته بود.

(۴) چون به دام شکارچی‌ها افتاده بود.

پ: به اول کدام کلمه، می‌توان «نا» اضافه کرد؟

(۴) خیر

(۳) بود

(۲) دوست

(۱) بلند

ت: در متن زیر، چند کلمه‌ی نا درست نوشته شده است؟

«خرشید و ثط آسمان نشسته بود. ناگهان آب دریا موجی زد و قطره‌های آب به اتراف پراکنده شدند.»

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

ث: ابر کوچولو وقتی به خورشید نزدیک شد، چه کرد؟

(۴) شادی کرد

(۳) صورت او را بوسید

(۲) لبخند زد

(۱) سلام کرد

پ: به اول کدام کلمه، می‌توان «نا» اضافه کرد؟

(۱) بلند

(۲) دوست

(۳) بود

(۴) خیر

ت: در متن زیر، چند کلمه‌ی نا درست نوشته شده است؟

«خرشید و ثط آسمان نشسته بود. ناگهان آب دریا موجی زد و قطره‌های آب به اتراف پراکنده شدند.»

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

ث: ابر کوچولو وقتی به خورشید نزدیک شد، چه کرد؟

(۱) سلام کرد

(۲) لبخند زد

(۳) صورت او را بوسید

(۴) شادی کرد

دو کبوتر سال‌های سال در کنار هم زندگی می‌کردند. تابستان و بهار دانه جمع می‌کردند و آن‌ها را در سرما و زمستان می‌خوردند.

آن‌ها یک سال، تمام بهار را دانه جمع کردند و خیلی کم از آن‌ها خوردند تا در زمستان گرسنه نمایند. هوا در آن بهار، بسیار سرد شده بود و باران می‌بارید.

کبوتر نر به کبوتر ماده گفت: «تو مراقب دانه‌ها باش. از آن‌ها نخور تا من بروم و برگردم.» او رفت و مدتی بعد، وقتی تابستان شده بود با دانه بازگشت.

آفتاب و گرمای تابستان باعث شده بود که دانه‌ها خشک شوند و مقدار آن‌ها کمتر شود. کبوتر فکر کرد که زنش آن‌ها را خورده است.

آن‌ها با هم دعوا کردند کبوتر ماده از لانه‌شان به روی زمین افتاد و بالش شکست و دیگر نتوانست به بالای درخت برود و همان‌جا از درد و غصه مرد.

پاییز از راه رسید. قطره‌های باران به دانه‌ها خورد و دوباره آن‌ها زیاد نشان داده شدند و کبوتر نر از اشتباه خود با خبر شد.

«کلیله و دمنه، باب پادشاه و برهمنان»

الف: کبوترها در کدام فصل‌ها، دانه جمع می‌کردند؟ چرا؟

ب: در داستان، نام چند فصل آورده شده است؟

پ: آیا می‌دانید در سال، چند فصل وجود دارد؟

ت: چرا کبوتر ماده به جز درد، از غصه و ناراحتی مُرد؟

ث: به نظر تو، ممکن است این داستان در واقعیت اتفاق بیفتد؟

ج: تأثیر آفتاب بر دانه‌ها چگونه بود؟

الف: کبوترها در کدام فصل‌ها، دانه جمع می‌کردند؟ چرا؟

تابستان و بهار.

ب: در داستان، نام چند فصل آورده شده است؟ ۴ فصل.

پ: آیا می‌دانید در سال، چند فصل وجود دارد؟ ۴ فصل.

ت: چرا کبوتر ماده به جز درد، از غصه و ناراحتی مُرد؟

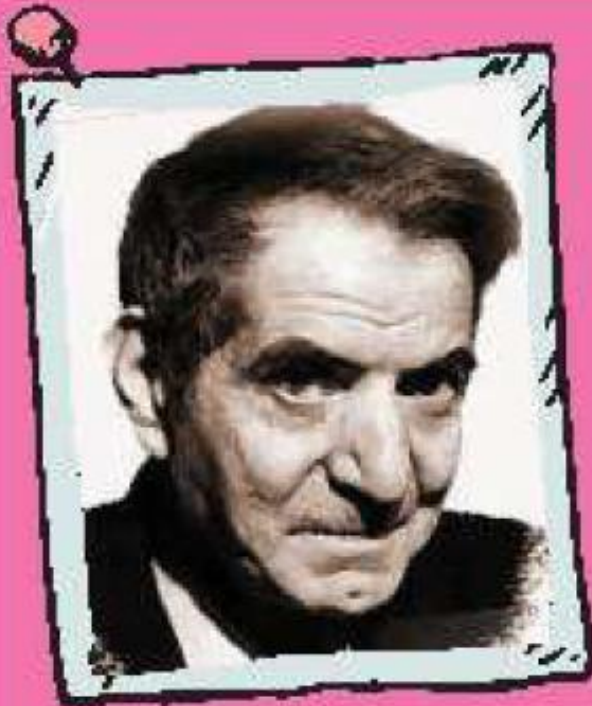
چون کبوتر نر به او تهمت زده بود که دانه‌ها را خوردی.

ث: به نظر تو، ممکن است این داستان در واقعیت اتفاق بیفتد؟

خیر

ج: تأثیر آفتاب بر دانه‌ها چگونه بود؟

باعث خشک شدن دانه‌ها شد.

شهریار

سید محمد حسین بهجت تبریزی معروف به شهریار از شاعران مشهور و اهل ادب است که اشعار زیبایی را به زبان فارسی و آذری سروده است. او در ۱۱ دی ۱۲۸۵ در خانواده اهل ادب در یکی از روستاهای شهر تبریز به دنیا آمد. او در ۲۷ شهریور ۱۳۶۷ درگذشت و در مقبرةالشعرا که در شهر تبریز قرار دارد دفن شده است. از اشعار مهم او به زبان فارسی «علی ای همای رحمت» و به زبان ترکی «حیدر بابایه سلام» است.

بخوان و بشناس